

A Development of Routine to Research in Sriracha District, Chonburi Province

Lalita Sakultawanpitak* Somchart Torugsa** Vallerut Pobkeeree**

Abstract

This experimental development research, one groups pre and post implementation design aimed to (1) develop of the routine to research model of Sriracha District, using the existing resources (2) Comparison of the results of operations between pre-test and post-test. Implement at Sriracha District during March 27, 2018 to September 30, 2018. The population were R2R 34 cases. The respondents for satisfaction questionnaire were 62 case census. The research tools include intervention, new routine to research model, basic data record form, service provider information, event record form and satisfaction questionnaire of the 3 sample groups. Data analysis and statistical methods used were descriptive statistics and content analysis.

The results revealed that the ratio of work load to 1 man of R2R were increase, Quality of R2R increased, the average of the time and labor-force consumed decreased. The average of satisfaction rate of R2R in 3 respondent groups increased respectively. The total cost and unit cost decreased. It concluded that the new developed working model was a good working model and was appropriate to the context of the research area, which had limited resources. Further research to improve the model to be a sustainable national role.

Key words: routine to research / model development / experimental research / R2R

---

* Master of Public Health, Faculty of Public Health, Mahidol University

** Department of Public Health Administration, Faculty of Public Health, Mahidol University.

Corresponding Author E-mail: peterpan_t@hotmail.com

Received: June 14, 2020; accepted: July 9, 2020

การพัฒนางานตามภารกิจหลักสู่งานวิจัย อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี

ลลิตา สุกุลเทวัญพิทักษ์* สมชาติ โตรักษา** วลลิตร์ตัน พบศิริ***

บทคัดย่อ

การวิจัยพัฒนาเชิงทดลองแบบกลุ่มเดียว วัดผลก่อน-หลัง การทดลอง นี้ มีวัตถุประสงค์ เพื่อพัฒนารูปแบบการดำเนินงานการพัฒนาตามภารกิจหลักสู่งานวิจัย (R2R) ของอำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี โดยใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ และ เปรียบเทียบผลการดำเนินงาน R2R ของอำเภอศรีราชา ระหว่างก่อนกับหลังการนำรูปแบบที่พัฒนาขึ้น มาดำเนินการ นำไปทดลอง ระหว่าง 27 มีนาคม 2561 ถึง 30 กันยายน 2561 ประชากรหลัก คือ การดำเนินงาน R2R ของหน่วยงานสังกัดสำนักงานสาธารณสุขอำเภอศรีราชา ในแต่ละครั้ง(เรื่อง) รวม 34 ครั้ง(เรื่อง) ใน 13 หน่วยงาน ผู้ตอบแบบสอบถาม คือ ผู้ที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงาน R2R รวม 62 คน-ครั้ง ใช้ประชากรทั้งหมดเป็นกลุ่มตัวอย่าง ใช้เครื่องมือ 12 ชิ้น Intervention ที่ใช้คือ รูปแบบการดำเนินงานของงาน R2R ที่พัฒนาขึ้น โดยมีการปรับปรุงเป็นระยะๆ ขณะนำไปดำเนินการทดลอง วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา ค่าสถิติ t และการวิเคราะห์เนื้อหา

พบว่า หลังการนำรูปแบบที่พัฒนาขึ้นมาดำเนินการ อัตราส่วนปริมาณงานเฉลี่ยของผลงาน R2R ต่อจำนวนบุคลากร 1 คน เพิ่มขึ้น, คุณภาพของผลงาน R2R เพิ่มขึ้น, ระยะเวลาและแรงงานเฉลี่ยที่ใช้ในการทำ R2R 1 เรื่อง ลดลง, อัตราความพึงพอใจเฉลี่ยของผู้บริหาร ผู้ให้บริการ และผู้รับบริการ เพิ่มขึ้น, ต้นทุนต่อหน่วยลดลง, ผลได้/ผลตอบแทนของการดำเนินงาน R2R เพิ่มขึ้น, ประสิทธิภาพในการดำเนินงาน R2R เพิ่มขึ้น และมีความคุ้มค่าในการลงทุนพัฒนางาน R2R สรุปได้ว่า รูปแบบที่พัฒนาขึ้น เป็นรูปแบบที่ดี เหมาะสมกับบริบทของสำนักงานสาธารณสุขอำเภอศรีราชา ที่มีข้อจำกัดของทรัพยากร และมีปริมาณงานที่ต้องทำมาก เสนอแนะให้ พัฒนาต่อไปจนเป็นต้นแบบของแนวปฏิบัติที่ดีของงาน R2R ในสำนักงานสาธารณสุขอำเภอ

คำสำคัญ: การพัฒนาตามภารกิจหลักสู่งานวิจัย / การพัฒนารูปแบบ / วิจัยพัฒนาเชิงทดลอง / สำนักงานสาธารณสุขอำเภอ

---

* นักศึกษาหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (สาธารณสุขศาสตร์) วิชาเอกการบริหารโรงพยาบาล
คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

** ภาควิชาบริหารงานสาธารณสุข คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล E-mail:

peterpan_t@hotmail.com

บทนำ (Introduction)

การพัฒนาตามภารกิจหลักสู่งานวิจัย คือ การพัฒนาตามภารกิจหลักที่ทำอยู่เป็นประจำทุกวันให้เป็นผลงานวิจัย ที่ทำให้เกิดการพัฒนาคน พัฒนางาน และหน่วยงาน(สมชาติ โตรักษา, 2558) ซึ่งภารกิจหลักของสำนักงานสาธารณสุขอำเภอ นั้น คือ การประสานนโยบาย การจัดทำแผนยุทธศาสตร์ด้านสุขภาพ ประเมินผลการดำเนินงานของเครือข่ายบริการสุขภาพ ควบคุม มาตรฐานการดำเนินงาน คุ้มครองผู้บริโภคด้านการบริการและผลิตภัณฑ์สุขภาพ ดำเนินงานตามกฎหมาย การแพทย์ การสาธารณสุข ปฏิบัติตามนโยบายเร่งด่วนด้านสุขภาพของกระทรวงสาธารณสุข ภารกิจรอง คือ พัฒนาระบบการแก้ปัญหาสาธารณสุข สนับสนุนวิชาการ การวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพ สนับสนุนบุคลากร ให้ได้รับการพัฒนาความรู้อย่างต่อเนื่อง และเหมาะสม(สำนักงานสาธารณสุขอำเภอศรีราชา, 2561) และโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล มีภารกิจหลักในการให้บริการแบบผสมผสานแก่ประชาชนในพื้นที่ รวมทั้งการจัดการเรียนรู้ของชุมชน และให้บริการตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ภารกิจเสริม คือ ภารกิจที่ทำเพิ่มจากภารกิจหลัก ตามสภาพปัญหาและความต้องการของชุมชน(ชูชัย ศุภวงศ์, 2553) ในปี พ.ศ.2560 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขในขณะนั้น ได้เน้นย้ำว่า การทำ R2R จะก่อให้เกิดประโยชน์กับผู้มารับบริการ จึงอยากให้เจ้าหน้าที่สาธารณสุข ทำ R2R เพื่อเป็นแรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์ผลงานให้ดียิ่งขึ้น

ปัญหาของการดำเนินงาน R2R คือ ปริมาณผลงาน ยังมีน้อยเมื่อเทียบกับจำนวนบุคลากรที่ปฏิบัติงานในระดับปฐมภูมิ คุณภาพทางด้านผลวิจัย ระเบียบวิธีวิจัย การวิเคราะห์ การเขียน และการนำเสนอ ยังไม่สูงมากนัก ใช้ระยะเวลาและแรงงานมากในการจัดทำผลงาน R2R เพื่อให้ได้ผลงานเผยแพร่ในเวทีวิชาการ และมีการลงทุนในการจัดฝึกอบรมการทำ R2R จำนวนมาก แต่ได้รับผลงานจำนวนน้อย และมีคุณภาพต่ำ ไม่คุ้มค่าการลงทุน(จรรยาพร ศรีศศลักษณ์, 2551)

สำนักงานสาธารณสุขอำเภอศรีราชา เป็นพื้นที่ปฏิบัติงานระดับอำเภอ ที่มีทรัพยากร มีสมรรถนะ(Competency) และ ศักยภาพ ที่สามารถนำมาบูรณาการสู่การพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนได้ชัดเจน เนื่องจากกระทรวงสาธารณสุข มีนโยบายขับเคลื่อน และยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน ด้วยกลไก ระบบสุขภาพระดับอำเภอ (DHS: District Health System) ซึ่งเป็นระบบการทำงานด้านสุขภาพระดับอำเภอ ร่วมกันทุกภาคส่วนแบบบูรณาการ ภายใต้บริบทของแต่ละพื้นที่ โดยผ่านกระบวนการชื่นชม และ การจัดการความรู้ เพื่อเป้าหมายร่วมกัน คือ สุขภาวะของประชาชน

สำนักงานสาธารณสุขอำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี มีความเหมาะสมของปัจจัยพื้นฐาน ในการพัฒนาให้เป็นตัวแบบเบื้องต้น ในการดำเนินงาน R2R ดังนี้

1. ด้านนโยบาย : สาธารณสุขอำเภอ มีนโยบายในการส่งเสริม สนับสนุน ให้บุคลากร จัดทำผลงานทางวิชาการเป็นประจำทุกปี

2. ด้านผู้บริหาร : ผู้บริหารให้การสนับสนุน ในการพัฒนา ทักษะ การจัดทำผลงานทางวิชาการให้แก่บุคลากร

3. ด้านผู้รับผิดชอบการดำเนินงาน : ผู้ช่วยสาธารณสุขอำเภอ ด้านวิชาการ ซึ่งเป็นผู้รับผิดชอบหลักในการพัฒนางานวิชาการ วิจัย นวัตกรรม R2R ยินดีให้ความร่วมมือ และ ร่วมให้การสนับสนุนเป็นอย่างดี

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงทำวิจัย เรื่อง การพัฒนางานตามภารกิจหลักสู่งานวิจัยของอำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี โดยการสร้างและพัฒนารูปแบบการดำเนินงานใหม่ ที่มีประสิทธิภาพ เหมาะสม กับบริบทของพื้นที่

วัตถุประสงค์การวิจัย (Objectives)

1) เพื่อพัฒนารูปแบบการดำเนินงานการพัฒนางานตามภารกิจหลักสู่งานวิจัย ของอำเภอศรีราชา โดยใช้ทรัพยากรที่มีอยู่

2) เพื่อเปรียบเทียบผลการดำเนินงานการพัฒนางานตามภารกิจหลักสู่งานวิจัย ของอำเภอศรีราชา ระหว่าง ก่อน กับ หลัง การนำรูปแบบที่พัฒนาขึ้นไปดำเนินการ ในด้านต่อไปนี้

- 2.1) ด้านปริมาณผลงาน R2R ที่ได้รับ
- 2.2) ด้านคุณภาพของผลงาน R2R ที่ได้รับ
- 2.3) ด้านระยะเวลาและแรงงานที่ใช้ในการดำเนินงาน R2R
- 2.4) ด้านความพึงพอใจของผู้ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงาน R2R
- 2.5) ด้านเศรษฐศาสตร์ของการดำเนินงาน R2R

วิธีดำเนินการวิจัย (Methods)

การวิจัยในครั้งนี้ เป็นการวิจัยพัฒนาเชิงทดลอง (Experimental Development Research) แบบ 1 กลุ่ม วัดก่อน-หลัง การทดลอง(One group, pre and post implementation design) ประชากรหลัก คือ การดำเนินงาน R2R ของหน่วยงานสังกัดสำนักงานสาธารณสุขอำเภอศรีราชา ในแต่ละครั้ง(เรื่อง) รวม 34 ครั้ง(เรื่อง) ใน 13 หน่วยงาน และ ประชากรผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 31 คน แต่ละคน ตอบแบบสอบถาม 2 ครั้ง รวม 62 คน-ครั้ง ใช้ประชากรทั้งหมดเป็นกลุ่ม

ตัวอย่าง(Census) เริ่มต้นดำเนินการทดลอง วันที่ 27 มีนาคม 2561 สิ้นสุดการทดลองวันที่ 30 กันยายน 2561

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย (Research Instrument)

แบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ

1. กลุ่มเครื่องมือที่ใช้เป็น Intervention การทดลอง คือ รูปแบบการดำเนินงานของงาน R2R ที่พัฒนาขึ้น โดยมีการปรับปรุงเป็นระยะๆ ขณะนำไปดำเนินการทดลอง ประกอบด้วย หลักการของรูปแบบ มี 30 หลักการ, โครงสร้างของรูปแบบ มี 4 ด้าน และ วิธีการในการนำรูปแบบไปดำเนินการอย่างต่อเนื่องสู่ความยั่งยืน ใช้เวลาไม่น้อยกว่า 4 ปี โดยแบ่งเป็น 4 ระยะ

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวัดผลการดำเนินงาน และ ผลการดำเนินงานของงาน R2R ได้แก่

- 2.1 แบบบันทึกข้อมูลพื้นฐานของพื้นที่วิจัย
- 2.2 แบบบันทึกข้อมูลผู้ให้บริการงาน R2R
- 2.3 แบบบันทึกเหตุการณ์ที่มีผลต่อการดำเนินงาน R2R
- 2.4 แบบบันทึกข้อมูลผู้รับบริการงาน R2R
- 2.5 แบบสังเกตการปฏิบัติงาน และ สิ่งที่มีผลต่อการดำเนินงาน R2R
- 2.6 แบบสอบถามความพึงพอใจและความคิดเห็นของผู้บริหาร
- 2.7 แบบสอบถามความพึงพอใจและความคิดเห็นของผู้ให้บริการ
- 2.8 แบบสอบถามความพึงพอใจและความคิดเห็นของผู้รับบริการ
- 2.9 กล้องถ่ายภาพ
- 2.10 เครื่องบันทึกเสียง
- 2.11 เครื่องบันทึก VDO

การเก็บรวบรวมข้อมูล (Data collection)

1. ผู้วิจัยทำหนังสือขออนุมัติเข้าทำวิจัย และขอเก็บข้อมูลเพื่อประกอบการวิจัย ในพื้นที่วิจัย หลังจากได้รับหนังสือรับรองจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์มหาวิทยาลัยมหิดล เลขที่ ศธ 0517.141.6/EC937 โดยส่งหนังสือที่งานธุรการ สำนักงานสาธารณสุขอำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี

2. ผู้วิจัย เตรียมเอกสาร วัสดุ อุปกรณ์ต่างๆที่ใช้ในการเก็บข้อมูล และ ศึกษาข้อมูลทั่วไปของพื้นที่วิจัย ได้แก่ ข้อมูลด้านพัสดุและโครงสร้างทางกายภาพ ข้อมูลด้านงบประมาณที่สนับสนุน

การดำเนินงานของสำนักงานสาธารณสุขอำเภอศรีราชา ข้อมูลบุคลากรของสำนักงานสาธารณสุขอำเภอศรีราชา ข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินงาน R2R ของพื้นที่วิจัย

3. ผู้วิจัยศึกษารูปแบบการดำเนินงาน R2R, ปัญหา อุปสรรค ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับงาน R2R และวิเคราะห์รูปแบบการดำเนินงาน R2R ที่ปฏิบัติในปัจจุบันของพื้นที่วิจัย จาก รายงานผลการปฏิบัติราชการตามคำรับรองการปฏิบัติราชการ ประจำปีงบประมาณ 2560 และ การสัมภาษณ์ สอบถาม จากผู้ช่วยสาธารณสุขอำเภอ ฝ่ายวิชาการ หัวหน้างาน ผู้ปฏิบัติงาน และ ผู้ที่เกี่ยวข้องกับงาน R2R

4. ผู้วิจัยเก็บข้อมูลก่อนเริ่มการทดลองใช้รูปแบบใหม่ ด้วยแบบสอบถามความพึงพอใจ และข้อเสนอแนะ เพื่อการพัฒนาและปรับปรุง R2R และ เก็บข้อมูลการดำเนินงาน ผลการดำเนินงาน R2R ที่ได้ทำในพื้นที่วิจัย ด้วยแบบบันทึกข้อมูลงาน R2R

5. ผู้วิจัยเขียนโครงการ การพัฒนาความรู้และทักษะการจัดทำผลงานทางวิชาการ เพื่อพัฒนาบริการปฐมภูมิ อ.ศรีราชา จ.ชลบุรี ปี 2561 ร่วมกับผู้ช่วยสาธารณสุขอำเภอศรีราชา และเสนอขออนุมัติจัดทำโครงการ

6. ทดลองใช้รูปแบบใหม่ ของงาน R2R ในพื้นที่วิจัย ในช่วงวันที่ 27 มีนาคม 2561 ถึง 30 กันยายน 2561 โดยดำเนินการตามลำดับ ดังนี้

6.1 จัดอบรมโครงการ การพัฒนาความรู้และทักษะการจัดทำผลงานทางวิชาการ เพื่อพัฒนาบริการปฐมภูมิ อ.ศรีราชา จ.ชลบุรี ปี 2561 โดยจัดการอบรมทั้งหมด 3 ครั้ง ครั้งละ 6 ชั่วโมง โดยในแต่ละครั้งระยะเวลาห่างกัน ประมาณ 3 สัปดาห์

6.2 เก็บข้อมูลจากการสอบถาม สังเกต และ บันทึกข้อมูลในแบบบันทึกเหตุการณ์ที่มีผลต่อการปฏิบัติงาน R2R และ แบบสังเกตการณ์ปฏิบัติงาน และสิ่งที่มีผลต่อการปฏิบัติงาน R2R

6.3 ปรับปรุงรูปแบบการดำเนินงาน R2R เป็นระยะๆ ตามความเหมาะสม และความจำเป็นของพื้นที่ โดยได้รับความเห็นชอบจากผู้ที่เกี่ยวข้อง

7. เก็บข้อมูลก่อนเสร็จสิ้นการทดลองใช้รูปแบบใหม่ ด้วยแบบสอบถามความพึงพอใจ และ ข้อเสนอแนะ เพื่อการพัฒนาและปรับปรุงงาน R2R และ เก็บข้อมูลการดำเนินงาน ผลการดำเนินงาน R2R ที่ได้ทำในพื้นที่วิจัย ในระยะทดลองใช้รูปแบบใหม่ (Post-Implementation) ด้วยแบบบันทึกข้อมูลงาน R2R

8. วิเคราะห์ข้อมูลทั้งหมดที่ได้รับจากการทดลองใช้รูปแบบการดำเนินงาน R2R ประเมินผลการทดลอง และสรุปผลการทดลองใช้รูปแบบการดำเนินงาน R2R อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี ที่พัฒนาขึ้น

ผลการวิจัย (Results)

ขอนำเสนอผลการวิจัย เป็น 4 ส่วน คือ

- 1.ผลการวิเคราะห์ระบบงาน/วิธีการ เดิม ก่อนการทดลอง
- 2.ผลการสร้างและพัฒนา รูปแบบการดำเนินงานใหม่
- 3.รูปแบบการดำเนินงานใหม่ ที่พัฒนาขึ้น
- 4.ผลการเปรียบเทียบผลการดำเนินงาน ระหว่าง ก่อน กับ หลัง การทดลอง มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ส่วนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ระบบงาน/วิธีการ เดิม ก่อนการทดลอง พบว่า ระบบงาน/วิธีการ เดิม ก่อนการทดลอง มีจุดเด่น จุดด้อย และ สิ่งที่ควรปรับปรุงแก้ไข ดังนี้

1.1 จุดเด่น คือ

- มีผู้เชี่ยวชาญจากคณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา เป็นที่ปรึกษาในการจัดทำผลงานวิชาการ

- ผู้ช่วยสาธารณสุขอำเภอ ฝ่ายวิชาการ เป็นผู้รับผิดชอบ กิจกรรม โครงการอบรมพัฒนาความรู้และทักษะการจัดทำผลงานวิชาการบริการปฐมภูมิ ปี 2560 และ ให้การสนับสนุนทรัพยากรต่างๆในการจัดทำผลงานวิชาการ

- มีการกำหนดให้การจัดทำผลงานวิชาการ เป็นหนึ่งในเกณฑ์การประเมินผลการปฏิบัติงาน ประจำปีงบประมาณ 2560 ด้านสมรรถนะ และประเมินเป็นภาพรวม หน่วยงาน

- มีงบประมาณสนับสนุนในการจัดทำผลงานวิชาการให้แต่ละหน่วยบริการ และ มีงบประมาณสนับสนุนในการจัดทำโครงการอบรมพัฒนาความรู้และทักษะการจัดทำผลงานวิชาการบริการปฐมภูมิ ปี 2560 จากเครือข่ายบริการสุขภาพ โรงพยาบาลแหลมฉบัง

1.2 จุดด้อย คือ

- ขาดระบบงาน/วิธีการดำเนินงาน ที่มีประสิทธิภาพสามารถปฏิบัติได้ง่าย สะดวก ชัดเจน ไม่ซับซ้อน

- ขาดผู้ที่ให้บริการทั่วไป ที่สามารถให้บริการ สนับสนุน และ อำนวยความสะดวกต่างๆในการจัดทำผลงานวิชาการ

- ขาดพี่เลี้ยง/ผู้ให้คำปรึกษาด้านเทคนิค วิธีการ ในการ จัดทำผลงานวิชาการ

1.3 สิ่งที่ควรปรับปรุงแก้ไข คือ

- ปรับปรุงระบบงาน และพัฒนาวิธีการดำเนินงาน หรือ ขั้นตอนการดำเนินงานให้ดีขึ้น พร้อมทั้งจัดทำเป็นลายลักษณ์อักษรที่ชัดเจน เพื่อให้ผู้ปฏิบัติงานสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง และสามารถปฏิบัติตามได้อย่างถูกต้อง

- กำหนดให้มีผู้ที่ทำหน้าที่ให้บริการทั่วไป ให้การสนับสนุน และ อำนวยความสะดวกต่างๆในการจัดทำผลงานวิชาการ

- กำหนดให้มีผู้ที่ทำหน้าที่เป็นพี่เลี้ยง/ให้คำปรึกษาด้านเทคนิค วิธีการ ในการจัดทำผลงานวิชาการ

- ให้ผู้ปฏิบัติงานเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนา วางแผน แสดงความคิดเห็น ตั้งแต่เริ่มต้น เพื่อจะได้ระบบและกลไกที่เหมาะสมกับหน่วยงานสามารถปฏิบัติได้อย่างไม่ยุ่งยาก

ส่วนที่ 2 ผลการสร้างและพัฒนาารูปแบบการดำเนินงานใหม่

2.1. การปรับปรุงรูปแบบเบื้องต้นของงาน R2R ก่อนเริ่มดำเนินการทดลอง ได้เป็น

รูปแบบที่ 1 พบว่า ผู้ที่เกี่ยวข้องในพื้นที่วิจัยพิจารณาแล้ว ขอให้เพิ่มเติม กระบวนการฝึกทักษะ การเขียนโครงร่างงานวิจัย R2R ให้กับผู้มารับบริการงาน R2R

2.2. การปรับปรุงรูปแบบงาน R2R ขณะดำเนินการทดลอง ในระยะเดือนแรกของการอบรม ได้เป็นรูปแบบที่ 2 พบว่า ผู้เกี่ยวข้องได้พิจารณาแล้ว ขอให้ปรับการ

ให้บริการในการพัฒนาผลงาน R2R ให้เป็นตัวแบบของหน่วยงาน โดยแบ่งเป็น ตัวแบบของสำนักงานสาธารณสุขอำเภอศรีราชา ตัวแบบของโซน 331 ตัวแบบของโซนบางพระ ตัวแบบของโซนหนองค้อ รวมทั้งสิ้น จำนวน 4 ตัวแบบ

2.3. การปรับปรุงรูปแบบงาน R2R ขณะดำเนินการทดลองในระยะเดือนที่ 2-3 ของ

การอบรม ได้เป็นรูปแบบที่ 3 พบว่า ผู้เกี่ยวข้องได้พิจารณาแล้ว ขอให้ปรับการให้บริการ กรณีที่ผู้รับบริการได้รับการคัดเลือกให้ไปนำเสนอ ผลงาน R2R ด้วย Oral Presentation ในเวทีวิชาการกระทรวงสาธารณสุข โดยช่วยเตรียมความพร้อมก่อนการนำเสนอผลงาน ช่วยเตรียมเอกสารขออนุมัติเดินทางไปราชการ ช่วยให้กำลังใจ สนับสนุนและช่วยเหลือในด้านต่างๆ

2.4.การปรับปรุงรูปแบบงาน R2R หลังดำเนินการอบรมแล้ว ได้เป็นรูปแบบที่ 4

พบว่า ผู้เกี่ยวข้องได้พิจารณาแล้ว ขอให้ปรับปรุงเปลี่ยนแปลง การให้บริการ กรณีการทำ R2R เรื่องที่ 1 เพื่อเผยแพร่ในหน่วยงานด้วย Poster Presentation และ กรณีการทำ R2R เรื่องที่ 1 เพื่อเผยแพร่นอกหน่วยงาน ด้วย Poster Presentation

2.5.การปรับปรุงรูปแบบงาน R2R เมื่อเสร็จสิ้นการทดลองแล้ว ได้เป็นรูปแบบ

สุดท้าย พบว่า ได้มีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลง ในสิ่งต่อไปนี้

- การฝึกทักษะการเขียนโครงงานวิจัย R2R
- การสร้างตัวแบบของสำนักงานสาธารณสุขอำเภอศรีราชา และของแต่ละโซน
- การให้บริการผู้ที่ได้รับคัดเลือกให้ไปนำเสนอผลงานในเวทีวิชาการกระทรวง

สาธารณสุข

ส่วนที่ 3 รูปแบบการดำเนินงานใหม่ ที่พัฒนาขึ้น

รูปแบบสุดท้าย ที่เป็นผลการวิจัย ตามวัตถุประสงค์ข้อ 1 ของงานวิจัยนี้ มีสิ่ง/ลักษณะ/องค์ประกอบที่สำคัญ สรุปได้ ดังนี้

1. หลักการของรูปแบบ มี 30 หลักการ จำแนกเป็น 5 กลุ่ม ดังนี้
  - 1.1 หลักวิชาการด้านการบริหาร (Management Principles) มี 7 หลักวิชาการ
  - 1.2 หลักการด้านวิชาการเฉพาะ (Specific Principles) ของงาน R2R มี 7 หลักการ
  - 1.3 หลักวิชาการที่เกี่ยวข้อง (Relating Principles) กับงาน R2R มี 9 หลักวิชาการ
  - 1.4 หลักการด้านกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ ที่เกี่ยวข้องกับงาน R2R มี 3 ประการ
  - 1.5 หลักการด้านสังคม ประเพณี วัฒนธรรม ความเชื่อ ของผู้ที่เกี่ยวข้องกับงาน

R2R มี 4 ประการ

2. โครงสร้างของรูปแบบ มี 4 ด้าน คือ

2.1 โครงสร้างด้านของ (Material) ได้แก่

1. ที่ดินและสิ่งก่อสร้างใช้สิ่งที่มีอยู่ โดยปรับปรุงให้สะอาด เป็นระเบียบ สวยงาม ด้วยหลัก 5 ส ให้เอื้ออำนวย ต่อผู้ปฏิบัติงาน เกิด/มี ความต้องการทำ R2R อย่างมีความสุขและภาคภูมิใจยิ่งขึ้น

2. วัสดุ อุปกรณ์สำนักงาน ที่จำเป็นต้องใช้ในการทำ R2R ของแต่ละรพ.สต.

2.2 โครงสร้างด้านคน (Man) ได้แก่ บุคลากรทุกคนของสำนักงานสาธารณสุขอำเภอศรีราชาที่มีอยู่ พร้อมผู้เกี่ยวข้อง และเครือข่าย โดยจัดโครงสร้างให้เอื้ออำนวย ต่อการทำผลงาน R2R ที่มีคุณภาพดี อย่างมีความสุขและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2.3 โครงสร้างด้านเงิน (Money) ได้แก่ การนำเงินทั้งหลายที่สามารถนำมาสนับสนุนการทำ R2R ของหน่วยงานในสำนักงานสาธารณสุขอำเภอศรีราชา ทั้งเงินงบประมาณ เงินบำรุง เงินบริจาค และ เงินอื่นๆ มาจัดระบบและกลไกในการดำเนินงาน ให้เป็นไปตามระเบียบงบประมาณ และการเงินของทางราชการ และที่กำหนดของเงินนั้นๆ ให้ส่งเสริมสนับสนุนการทำ R2R ให้ได้ผลดี และ มีประสิทธิภาพ มากยิ่งขึ้น

2.4 โครงสร้างด้านระบบการดำเนินงาน (Working Systems) ได้แก่ การจัดให้ระบบการดำเนินงาน R2R ที่มี 4 ระบบ คือ ระบบงานบริการงาน R2R, ระบบงานสนับสนุนทรัพยากร (5Ms) ให้กับระบบงานบริการงาน R2R, ระบบงานพัฒนางาน R2R และ ระบบงานบริหารจัดการงาน R2R ให้กิจกรรมทั้งหลายของงาน R2R นั้น มีการบูรณาการกันอย่างสอดคล้องกลมกลืน และมีประสิทธิภาพสูงตลอดเวลา

ส่วนที่ 4 ผลการเปรียบเทียบผลการดำเนินงาน ระหว่าง ก่อน กับ หลัง การทดลอง

เปรียบเทียบผลการดำเนินงาน R2R ของอำเภอศรีราชา ระหว่าง ก่อน กับ หลัง การนำรูปแบบใหม่ ที่พัฒนาขึ้น มาดำเนินการ เป็นดังนี้

4.1 ในภาพรวม ของการดำเนินงาน R2R พบว่า หลังการนำรูปแบบใหม่ ที่พัฒนาขึ้น มาดำเนินการ ผลการดำเนินงานด้านปริมาณงาน R2R เพิ่มขึ้น ผลการดำเนินงานด้านคุณภาพงาน R2R เพิ่มขึ้น ด้านเวลาและแรงงานที่ใช้ในการทำ R2R ลดลง ผู้ที่เกี่ยวข้องมีความพึงพอใจเพิ่มขึ้น ต้นทุนในการทำ R2R 1 เรื่อง ลดลง ได้ผลตอบแทน (Benefits) ของการดำเนินงาน R2R เพิ่มขึ้น มีประสิทธิภาพมากขึ้น และคุ้มค่าการลงทุน

4.2 ด้านปริมาณงาน R2R พบว่า หลังการนำรูปแบบใหม่ ที่พัฒนาขึ้นมาดำเนินการ อัตราส่วนปริมาณงานเฉลี่ยของผลงาน R2R ต่อจำนวนบุคลากร 1 คน เพิ่มขึ้น จาก 0.020 เป็น 0.1717 ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 เปรียบเทียบอัตราส่วนปริมาณงานเฉลี่ยของผลงาน R2R ต่อจำนวนบุคลากร 1 คน จำแนกตามหน่วยงาน

ผลการดำเนินงาน	ระยะเวลาทดลอง	$\bar{X}$	SD
อัตราส่วนปริมาณงาน R2R ต่อจำนวนบุคลากร 1 คน	ก่อนทดลอง	0.020	0.1717
	หลังทดลอง	0.050	0.1269

4.3 ด้านคุณภาพงาน R2R พบว่า หลังการนำรูปแบบใหม่ ที่พัฒนาขึ้นมาดำเนินการ ผลงาน R2R ที่ได้รับ มีระดับคุณภาพของผลงาน R2R แต่ละเรื่อง เพิ่มขึ้น จาก ระดับที่ 2 เป็น ระดับที่ 3 ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 เปรียบเทียบระดับคุณภาพของผลงาน R2R ระหว่าง ก่อน กับ หลัง การนำรูปแบบใหม่มาดำเนินการ จำแนกรายหน่วยงาน

ระยะการทดลอง	จำนวนผลงาน R2R (เรื่อง)	ระดับคุณภาพของผลงาน R2R				
		ระดับที่ 1 จำนวน (เรื่อง)	ระดับที่ 2 จำนวน (เรื่อง)	ระดับที่ 3 จำนวน(เรื่อง)	ระดับที่ 4 จำนวน (เรื่อง)	ระดับที่ 5 จำนวน (เรื่อง)
ก่อนทดลอง	2	-	2(100%)	-	-	-
หลังทดลอง	16	-	3(18.75%)	10(62.5%)	3(18.75%)	-

4.4 ด้านเวลาและแรงงานที่ใช้ในการทำ R2R พบว่า หลังการนำรูปแบบใหม่ ที่พัฒนาขึ้นมาดำเนินการ ใช้เวลาเฉลี่ยในการทำผลงาน R2R ลดลง จาก 90,480 วินาที ต่อ เรื่อง เป็น 56,652.63 วินาที ต่อ เรื่อง และแรงงานเฉลี่ยที่ใช้ในการทำผลงาน R2R ลดลง จาก 93,103.45 คน-วินาที เป็น 91,515.79 คน-วินาที

ตารางที่ 3 เปรียบเทียบระยะเวลาเฉลี่ยและแรงงานเฉลี่ยที่ใช้ในการทำผลงาน R2R ระหว่าง ก่อน กับ หลัง การนำรูปแบบใหม่มาดำเนินการ

ผลการดำเนินงาน	ระยะการทดลอง	$\bar{X}$	SD
ระยะเวลาที่ใช้ในการทำ R2R (วินาที ต่อ เรื่อง)	ก่อนทดลอง	1,357,200	90,480
	หลังทดลอง	1,076,400	56,652.63
แรงงานที่ใช้ในการทำ R2R(คน-วินาที)	ก่อนทดลอง	2,700,000	93,103.45
	หลังทดลอง	1,738,800	91,515.79

4.5 ด้านความพึงพอใจของผู้ที่เกี่ยวข้องกับงาน R2R พบว่า หลังการนำรูปแบบใหม่ ที่พัฒนาขึ้นมาดำเนินการ อัตราความพึงพอใจเฉลี่ยของผู้ที่เกี่ยวข้องกับงาน R2R เพิ่มขึ้น จาก 55% เป็น 100%, 40% เป็น 75% และ 61.85% เป็น 73.33% ในกลุ่มผู้บริหาร, ผู้ให้บริการ และ ผู้รับบริการ

ตารางที่ 4 เปรียบเทียบอัตราความพึงพอใจเฉลี่ย ระหว่าง ก่อน กับ หลัง การนำรูปแบบใหม่มาดำเนินการ จำแนกรายหน่วยงาน

กลุ่มผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม		อัตราความพึงพอใจ(%)
	ก่อนทดลอง	หลังทดลอง	
กลุ่มผู้บริหาร	ก่อนทดลอง	2	55.00
	หลังทดลอง	2	100.00
กลุ่มผู้ให้บริการ	ก่อนทดลอง	2	40.00
	หลังทดลอง	2	75.00
กลุ่มผู้รับบริการ	ก่อนทดลอง	27	61.85
	หลังทดลอง	27	73.33

4.6 ด้านเศรษฐศาสตร์ของการดำเนินงาน R2R พบว่า

1. ต้นทุนต่อหน่วยเฉลี่ยในการดำเนินงาน R2R

ผลการดำเนินงาน ด้านเศรษฐศาสตร์ หลัง การนำรูปแบบใหม่ที่พัฒนาขึ้นมาดำเนินงาน พบว่า ต้นทุนต่อหน่วยเฉลี่ยในการดำเนินงาน R2R ลดลง จาก 4,024 บาทต่อการทำผลงาน R2R 1 เรื่อง เป็น 1,492.11 บาทต่อการทำผลงาน R2R 1 เรื่อง

2. ผลได้/ผลตอบแทน(Benefits)เฉลี่ยของการดำเนินงาน R2R

หลัง การนำรูปแบบใหม่ที่พัฒนาขึ้นมาดำเนินงาน พบว่า

1. ได้ผลงาน R2R ทั้งหมด 16 เรื่อง ถ้าใช้วิธีการเดิม จะต้องใช้เงิน ไม่น้อยกว่า 64,384 บาท

2. ได้นำเสนอผลงาน R2R ในเวทีวิชาการ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดชลบุรี 1 เรื่อง ถ้าใช้วิธีการเดิม จะต้องใช้เงินอีกไม่น้อยกว่า 64,384 บาท

3. ได้นำเสนอผลงาน R2R ในเวทีวิชาการ ชมรมสาธารณสุขแห่งประเทศไทย 1 เรื่อง ถ้าใช้วิธีการเดิม จะต้องใช้เงินอีกไม่น้อยกว่า 64,384 บาท

4. ได้นำเสนอผลงาน R2R ในเวทีวิชาการ กระทรวงสาธารณสุข 2 เรื่อง ถ้าใช้วิธีการเดิม จะต้องใช้เงินอีกไม่น้อยกว่า 64,384 บาท

3. ประสิทธิภาพของการดำเนินงาน R2R

หลัง การนำรูปแบบใหม่ที่พัฒนาขึ้นมาดำเนินงาน พบว่า ต้นทุนเฉลี่ยต่อการทำผลงาน R2R 1 เรื่อง ลดลง จาก 4,024 บาท เป็น 1,492.11 บาท และ ผลงาน R2R ที่ได้รับ ได้มีการ

เผยแพร่ในเวทีวิชาการภายนอกหน่วยงาน/องค์กรเพิ่มขึ้น ทำให้ประสิทธิภาพในการดำเนินงาน R2R เพิ่มขึ้น เนื่องจาก ต้นทุนที่ใช้ในการดำเนินงานลดลง แต่ผลงานที่ได้รับ มีจำนวนผลงาน R2R และมีคุณภาพเพิ่มขึ้น

4. ความคุ้มค่าในการลงทุนพัฒนางาน R2R

หลัง การนำรูปแบบใหม่ที่พัฒนาขึ้นมาดำเนินงาน พบว่า มีความคุ้มค่าในการลงทุน เนื่องจากการดำเนินงานตามรูปแบบใหม่ที่พัฒนาขึ้น ใช้งบประมาณในการดำเนินงานลดลง และดำเนินงานภายใต้ทรัพยากรเท่าที่มีอยู่ แต่ผลงาน R2R ที่ได้รับ มีจำนวนเพิ่มขึ้น, คุณภาพของผลงาน เพิ่มขึ้นและ ผู้ที่เกี่ยวข้อง มีความพึงพอใจเพิ่มขึ้น

อภิปรายผลการวิจัย (Discussion)

ผลการวิจัย พบว่า ได้ผลการดำเนินงานที่ดี คือ ได้ปริมาณมากขึ้น มีคุณภาพสูงขึ้น ใช้เวลา และแรงงานน้อยลง มีความคุ้มค่าในการดำเนินการ ที่เป็นดังนี้ เนื่องจาก

1. มีการปรับ กระบวนทัศน์ คือ มุมมองต่อการทำวิจัย ที่ไม่จำเป็นต้องดำเนินการแบบการทำวิทยานิพนธ์ (Thesis) โดยใช้ ปรากฏการวิจัย มาเป็นพื้นฐานของการทำ R2R ทำให้ผู้ปฏิบัติงานปรับเปลี่ยนความเชื่อเดิมๆที่ว่า วิจัย เป็นเรื่องยาก จึงกลัวและไม่อยากทำ R2R

2. ผู้ปฏิบัติงานเห็นคุณค่าของการทำ R2R ที่ได้กับตนเอง คือ ความสุข และ ประโยชน์จากผลงาน R2R ที่ชัดเจนในทันที ทำให้มีใจให้กับการทำ R2R ก่อให้เกิดกำลังใจสอดคล้องกับ มาลินี จุฑาปะมา (2553) การเห็นคุณค่าในตนเอง เป็นความต้องการพื้นฐานทางจิตใจ ทำให้บุคคลสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคม ได้อย่างมีคุณค่า มีความสุข และ ยังเป็นตัวบ่งชี้คุณภาพชีวิตของบุคคลนั้น ซึ่งการเห็นคุณค่าในตนเอง จะเป็นปัจจัยสำคัญ ในการเกิดพฤติกรรมที่ดี มีคุณค่า

3. ผู้วิจัยใช้เทคนิคการอาสาเป็นผู้ช่วยด้านวิชาการและการประสานทั่วไปของการดำเนินงานให้กับผู้ช่วยสาธารณสุขอำเภอ ซึ่งเป็นสิ่งที่ผู้เกี่ยวข้องในพื้นที่มีความต้องการ โดยมีนักวิชาการที่เป็นผู้ทรงคุณวุฒิด้านการทำ R2R มาเป็นที่ปรึกษา ที่สามารถให้ความช่วยเหลือ ได้อย่างตรงจุดตลอดเวลา ทำให้ช่วยลดปัญหา/อุปสรรค ในการทำ R2R ลงไปได้มาก สอดคล้องกับ เทคนิคการประสานงาน ที่ว่า การประสานงานที่ดีจะช่วยให้การทำงานบรรลุเป้าหมายได้อย่างราบรื่น และรวดเร็ว ช่วยประหยัดเวลา เงิน วัสดุ และ สิ่งของต่างๆ ในการทำงาน ทำให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพมากขึ้น(สถาบันดำรงราชานุภาพ,2553)

รูปแบบการดำเนินงานของงาน R2R ที่พัฒนาขึ้น โดยมีการปรับปรุงเป็นระยะๆ ขณะดำเนินการทดลอง เป็นรูปแบบที่ดี มีประสิทธิภาพสูงกว่ารูปแบบเดิม เหมาะสมกับบริบทของอำเภอศรีราชา ที่มีข้อจำกัดของทรัพยากร และมีปริมาณงานที่ต้องทำมาก

ข้อเสนอแนะ (Recommendation)

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลที่ได้จากการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1.) สำหรับ สสอ.ศรีราชา ควรนำแนวคิด แนวทาง และ วิธีการ ที่ได้ดำเนินการในการวิจัยครั้งนี้ ไปเป็นบทเรียนตัวอย่าง ของการพัฒนาที่ใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถนำไปใช้ในการวางแผนและการดำเนินงาน ในการพัฒนาบุคลากรและงาน ทั้งหลายของหน่วยงาน ได้อย่างน่าภาคภูมิใจ นำไปสู่ความเจริญก้าวหน้าของหน่วยงาน/องค์การ ยิ่งๆขึ้น

2.) สำหรับ สสจ.ชลบุรี สามารถให้การสนับสนุนและส่งเสริม สสอ.ศรีราชา และ อ.ศรีราชา ในการพัฒนาต่อไปจนเป็นต้นแบบของประเทศ นำมาซึ่งชื่อเสียงของจังหวัดชลบุรี ตามนโยบายการพัฒนาและส่งเสริมการใช้ประโยชน์จากวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี การวิจัยและพัฒนา และนวัตกรรม ของรัฐบาล

3.) สำหรับกระทรวงสาธารณสุข ที่ดูแล สสจ.ทั่วประเทศ และ กระทรวงมหาดไทย ที่ดูแล อำเภอและจังหวัดทั่วประเทศ สามารถนำผลการวิจัยนี้ ไปเป็นตัวอย่าง ของการพัฒนางานตามภารกิจหลักสู่งานวิจัย ที่มีประสิทธิภาพ สามารถทำได้จริงในบริบทของแต่ละอำเภอและจังหวัด แม้จะมีลักษณะแตกต่างกัน โดยไม่ยุ่งและไม่ยาก ใช้งบประมาณไม่มาก ผู้ปฏิบัติทุกคนสามารถทำได้

4.) สำหรับผู้สนใจ เสนอแนะให้ศึกษาแนวคิด หลักการ และ วิธีการ ที่ใช้ในการวิจัยนี้ ให้เข้าใจอย่างถ่องแท้ถึงวิธีปฏิบัติอย่างเป็นขั้นตอน ก่อนนำไปประยุกต์ให้สอดคล้องกับบริบทของตน

2. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1.) จากผลวิจัยที่พบว่า สำนักงานสาธารณสุขอำเภอศรีราชา มีผลการดำเนินงาน R2R เพิ่มขึ้น ทั้งด้านปริมาณงาน และ คุณภาพของผลงาน R2R ซึ่งแสดงถึง การพัฒนางานตามภารกิจหลักสู่งานวิจัย การพัฒนาบุคลากร และ การพัฒนาองค์การ หน่วยงาน จึงสมควรที่จะคงนโยบาย สนับสนุน การพัฒนางานตามภารกิจหลักสู่งานวิจัย

2.) จากผลวิจัยที่พบว่า ระยะเวลา และ แรงงานที่ใช้ในการสร้างผลงาน R2R ลดลง ซึ่งแสดงถึง การมีระบบงานที่ดี ง่ายต่อการปฏิบัติ จึงสมควรที่ สาธารณสุขอำเภอศรีราชา จะกำหนด

นโยบาย การพัฒนางานตามภารกิจหลักสู่งานวิจัย เป็นลายลักษณ์อักษร เพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน

เอกสารอ้างอิง (References)

สมชาติ โตรักษา. (2558). การประยุกต์หลักการบริหาร เพื่อการพัฒนางานอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน. กรุงเทพฯ:

ภาควิชาบริหารงานสาธารณสุข คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล.

สมชาติ โตรักษา.(2558). R2R: การพัฒนางานตามภารกิจหลักสู่งานวิจัย. **วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏ**

พิบูลย์สงคราม Rajabhat J. Sci.Humanit.Soc.Sci.16(2):142-155.

สำนักงานสาธารณสุขอำเภอศรีราชา (2561). ข้อมูลพื้นฐานของหน่วยงาน. อำเภอศรีราชา: สำนักงาน

สาธารณสุขอำเภอศรีราชา.

ชูชัย ศุภวงศ์ และคณะ (2553). คู่มือการให้บริการของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล. กรุงเทพฯ: สำนัก

นโยบายและยุทธศาสตร์ กระทรวงสาธารณสุข.

จรวยพร ศรีศศลักษณ์, อภิญญา ต้นทิววงศ์, บรรณาธิการ (2551). R2R: Routine to Research สยบงาน

จำเจด้วยการวิจัย สู่โลกใหม่ของงานประจำ. นนทบุรี: สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข (สวรส.).

มาลีณี จุฑาปะมา. (2553). การเห็นคุณค่าในตนเองนั้นสำคัญไฉนและจะสร้างได้อย่างไร. **วารสารวิชาการ**

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์. 2(2):13-16.

สถาบันดำรงราชานุภาพ สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย.(2553).เทคนิคการประสานงาน.เอกสารความรู้

สตร. ลำดับที่ 18.

วารสารกฎหมายและนโยบายสาธารณสุข ปีที่ 6 ฉบับเพิ่มเติม 2563